

NORGES HØYESTERETT

Den 10. november 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Skoghøy, Østensen Berglund og Høgetveit Berg i

HR-2020-2161-U, (sak nr. 20-146476STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Anne Elisabeth Kroken)

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

D O M :

- (1) Anken gjelder saksbehandlingen og straffutmålingen i sak om kroppsskade, herunder om lagmannsrettens dom skal oppheves som følge av mangelfull begrunnelse.
- (2) A ble 25. februar 2019 tiltalt for overtredelse av straffeloven § 273.
- (3) Jæren tingrett avsa 2. desember 2019 dom med slik domsslutning:
 - «1. A, født 00.00.1994, frifinnes.
 2. A, født 00.00.1994, dømmes til å betale 2 467 – totusenfirehundreogsekstisyv – kroner i erstatning til B innen 2 – to – uker fra forkynning av denne dom.
 3. A, født 00.00.1994, plikter ikke å betale oppreisingserstatning til B.
 4. Sakskostnader idømmes ikke.»
- (4) Både for straffekravet og for det sivile kravet er tingrettens dom avsagt under dissens, idet fagdommeren stemte for domfellelse og for å tilkjenne oppreisingserstatning.
- (5) Påtalemyndigheten anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og over det sivile kravet.
- (6) Gulating lagmannsrett avsa 2. september 2020 dom med slik domsslutning:
 - «1. A, f. 00.00.1994, dømmes for overtredelse av straffeloven § 273 til en straff av fengsel i 60 – seksti – dager.

2. A, f. 00.00.1994, dømmes til å betale 15 000 – femtusen – kroner i oppreisning til B innen 2 – to – uker fra forkynnelse av denne dom.
3. A, f. 00.00.1994, dømmes til å betale 2 467 – totusenfirehundreogsekstisju – kroner i erstatning for ødelagte klær til B innen 2 – to – uker fra forkynnelse av denne dom.
4. Saksomkostninger idømmes ikke.»

- (7) Også lagmannsrettens dom er avsagt under dissens, da én meddommer stemte for frifinnelse både for straffekravet og for det sivile kravet.
- (8) A har anket til Høyesterett. Anken retter seg mot lagmannsrettens saksbehandling og straffutmåling. I tillegg er det begjært ny behandling av det sivile kravet.
- (9) A har anført at lagmannsrettens begrunnelse er mangelfull. Det er blant annet vist til at lagmannsretten ikke har drøftet betydningen av en vitneforklaring som ledet til frifinnelse i tingretten. Hva gjelder straffutmålingsanken, er det anført at den utmålte straffen er for streng ut fra saksbehandlingstiden, opptakten til hendelsen og hans personlige forhold. Det er lagt ned påstand om at lagmannsrettens dom oppheves, subsidiært at straffen settes ned.
- (10) *Påtalemyndigheten* har anført at anken bør nektes fremmet.
- (11) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anke over dom av lagmannsretten kan avgjøres uten ankeforhandling når ankeutvalget enstemmig finner det klart at dommen helt eller delvis bør oppheves, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a.
- (12) Ankeutvalget er kommet til at lagmannsrettens dom må oppheves.
- (13) Det følger av straffeprosessloven § 40 første ledd at domsgrunnene bestemt og uttømmende skal angi det saksforholdet retten har funnet bevist som grunnlag for dommen når siktede domfelles. Etter bestemmelsens fjerde ledd skal domsgrunnene i saker som er behandlet med meddomsrett, angi hovedpunktene i rettens bevisvurdering. Om de krav som stilles etter fjerde ledd, heter det i HR-2018-2109-U avsnitt 12:

«I saker som er behandlet med meddomsrett, følger det av straffeprosessloven § 40 fjerde ledd at domsgrunnene skal angi 'hovedpunktene i rettens bevisvurdering'. I Rt-2011-172 avsnitt 29 er dette presisert dit hen at retten må redegjøre for 'hvorfor et bestemt bevisresultat legges til grunn'. Det som først og fremst kreves, er at det blir redegjort for de 'springende – dvs. sentrale – punkter ved bevisvurderingen, og kort angitt hva som har vært avgjørende', jf. også HR-2018-1601-U avsnitt 14. Ved frifinnelse i tingretten og domfellelse i lagmannsretten, må det gjøres nærmere rede for bevisvurderingen i tilknytning til de omstendighetene der lagmannsretten har konkludert annerledes enn tingretten, jf. Rt-2009-1439 avsnitt 32-34 og HR-2017-1246-A avsnitt 24.»

- (14) Ankeutvalget bemerker at retten som det klare utgangspunkt bør gjengi tiltalte og fornærmedes forklaringer knyttet til de forhold som er til behandling, og rettens syn på disse forklaringene. Det er ikke et krav at retten i alle saker presiserer både hvilke vitneforklaringer den har lagt vekt på og hvilke forklaringer den har sett bort fra, ettersom dette normalt vil fremgå av den samlede begrunnelsen. Dersom vitneforklaringene er av sentral betydning for resultatet, må imidlertid retten angi hvilke forklaringer den har bygget på. Særlig gjelder dette der tingretten og lagmannsretten er kommet til ulike konklusjoner.

- (15) I tingretten ble A, under dissens, frifunnet for kroppsskade. Flertallet la til grunn at fornærmede kunne ha vært påført skaden da han og tiltalte falt i bakken etter at fornærmede ulovlig hadde slått til tiltalte, og det hadde utviklet seg til slåsskamp. Etter flertallets syn var det verken bevist at tiltalte slo eller sparket fornærmede i ansiktet.
- (16) Tingrettens mindretall, dommerfullmektigen, fant det bevist at tiltalte hadde sparket fornærmede i ansiktet én gang. Mindretallet har i sin begrunnelse referert forklaringene fra vitner til hendelsen. Flere av disse var, i likhet med tiltalte og fornærmede, beruset. Det fremgår at ett av vitnene var tiltaltes tidligere kjæreste, som kort forut for hendelsen hadde blitt verbalt plaget av tiltalte. Hun var etter det opplyste edru og forklarte i tingretten at tiltalte sparket fornærmede én gang i magen. Et annet vitne observerte også ett spark, men visste ikke om det var i hodet eller magen. To andre vitner forklarte seg om spark mot hodet. Ett av disse vitnene forklarte at mens han sto med ryggen til, hadde tiltalte tatt løpefart mot fornærmede og deretter sparket fornærmede 4–5 ganger i hodet. Det siste vitnet forklarte at tiltalte skal ha siktet på fornærmede og deretter påført fornærmede 6–7 spark i ansiktet.
- (17) Bevisførselen i lagmannsretten ble i stor grad gjennomført ved gjenbruk av forklaringer opptatt ved Jæren tingrett, jf. straffeprosessloven § 331 siste ledd, jf. straffeprosessloven § 23 og forskrift om opptak i retten av 28. september 2018 nr. 1471 § 6 og forskrift om hvilke domstoler forskrift om opptak i retten § 6 gjelder for av 17. oktober 2018 nr. 1577 § 1 bokstav b. De vitneforklaringene som er omtalt i tingrettens dom ble derfor avspilt for lagmannsretten og dannet grunnlaget for bevisvurderingen. Om bevisvurderingen heter det i dommen:
- «Lagmannsrettens flertall finner videre bevist at tiltalte og fornærmede etter hvert begge havnet på bakken, men at tiltalte på et tidspunkt kom seg opp i stående stilling mens fornærmede fremdeles var liggende på siden. Noen av vitnene i saken har forklart at tiltalte, mens fornærmede var liggende, tok ‘løpefart’ og sparket fornærmede i ansiktet, og at det ble sparket så mange ganger som 6-7. Et slikt kvalifisert hendelsesforløp finner lagmannsretten ikke bevist. Derimot finner lagmannsretten at det er ført fullt bevis for at tiltalte, mens fornærmede var liggende på bakken, sparket fornærmede minst en gang i ansiktet med forholdsvis stor kraft ...»
- (18) Ankeutvalget bemerker at verken tiltalte eller fornærmedes forklaring er gjengitt i lagmannsrettens dom. Av tingrettens dom fremgår det at tiltalte forklarte at han ikke sparket fornærmede. Fornærmede, på sin side, forklarte for tingretten at han i liten grad husker episoden, utover at han skal ha tatt tak i tiltaltes hår og holdt ham inntil brystet inntil fornærmede selv etterhvert kom seg vekk. Lagmannsrettens flertall har ikke kommentert hvorfor det har funnet grunn til å se bort fra tiltaltes forklaring.
- (19) Verken tiltalte eller fornærmedes forklaring samsvarer med vitneforklaringene som er referert i tingrettens dom. I tillegg kommer at vitneforklaringene i saken var sprikende. Ingen av vitnene har uttrykkelig forklart seg om et slikt hendelsesforløp som lagmannsrettens flertall har lagt til grunn. Det fremstår derfor som uklart hvilke vitneforklaringer lagmannsretten har bygget sin bevisvurdering på.
- (20) Utvalget tilføyer at selv om skaden i seg selv kan tyde på bruk av kraft, er ikke dette tilstrekkelig til å bevise at tiltalte sparket fornærmede i ansiktet mens han lå nede. Skaden kan ikke alene forklare lagmannsrettens resultat i saken her, hvor både tingrettens flertall og lagmannsrettens mindretall har pekt på en annen mulig skadeårsak.

- (21) Som nevnt innledningsvis, innebærer straffeprosessloven § 40 fjerde ledd at det ved frifinnelse i tingretten og domfellelse i lagmannsretten, må gjøres nærmere rede for bevisvurderingen for de omstendighetene der lagmannsretten har konkludert annerledes enn tingretten. Etter ankeutvalgets syn tilfredsstillende ikke domsgrunnene i denne saken de krav som følger av § 40 fjerde ledd med tilhørende rettspraksis.
- (22) Lagmannsrettens dom med ankeforhandling må etter dette oppheves, jf. straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a, jf. straffeprosessloven § 347 andre ledd.
- (23) Dommen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens dom med ankeforhandling oppheves.

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)

Jens Edvin A. Skoghøy
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)